

Nota de premsa

Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya

31 d'octubre de 2018 - 20 de gener de 2018

Comissariada per Eleanor Clayton (The Hepworth Wakefield), amb el suport a Barcelona de Martina Millà, Teresa Montaner i Sònia Villegas, de la Fundació Joan Miró.

Amb el patrocini exclusiu de la Fundació BBVA

La Fundació Joan Miró presenta *Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya*, la primera exposició que examina el paper de la fotògrafa nord-americana en l'evolució del moviment surrealista.

L'exposició, patrocinada per la Fundació BBVA i comissariada per Eleanor Clayton, és una producció de The Hepworth Wakefield en col·laboració amb la Fundació Joan Miró, que presenta a les seves sales una versió ampliada de la mostra amb la contribució de Martina Millà, Teresa Montaner i Sònia Villegas, cap de Programes, cap de Col·leccions i conservadora de la Fundació, respectivament.

A través de la mirada de Miller, la mostra reconstrueix un dels moments menys coneguts del surrealisme, i revela les connexions que van existir entre els artistes britànics dels anys trenta i quaranta del segle passat i la xarxa surrealista internacional.

Els nou àmbits de l'exposició es configuren al voltant de l'apassionant biografia de Miller que, havent estat model i musa, va protagonitzar una exitosa carrera com a fotògrafa, pionera a connectar els camps de l'art, la moda i el periodisme.

Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya reuneix gairebé dues-centes peces entre fotografies, dibuixos, pintures i escultures, posant per primera vegada en diàleg una extensa representació de l'obra fotogràfica de Miller amb peces d'alguns dels principals artistes surrealistes, com Max Ernst, Leonora Carrington, Man Ray, Yves Tanguy, Eileen Agar, Roland Penrose, Paul Nash, Salvador Dalí, Giorgio de Chirico, Joan Miró, Pablo Picasso, Maruja Mallo, Francis Picabia, Àngel Planells o Dora Maar, entre d'altres.

El projecte posa en relleu que, si bé és cert que Lee Miller va ser una artista singular, també ho és que va formar part d'una de les escenes artístiques més vibrants del segle passat i va exercir un paper destacat en la seva articulació.

Barcelona, 30 d'octubre de 2018. L'exposició *Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya* reconstrueix un dels pols més importants de la complexa trama surrealista. A través de la lent privilegiada de la fotògrafa nord-americana Lee Miller (1907-1977) —ambaixadora del moviment en el territori londinenc amb la seva parella, l'artista Roland Penrose—, la mostra revela les connexions creatives i les col·lisions productives que van relacionar els artistes britànics dels anys trenta i quaranta del segle passat i el conjunt de la xarxa surrealista internacional.

El projecte és una producció de The Hepworth Wakefield en col·laboració amb la Fundació Joan Miró i ha estat comissariat per Eleanor Clayton, de la institució britànica. La versió ampliada que es presenta a Barcelona ha comptat amb la contribució de Martina Millà, Teresa Montaner i Sònia Villegas, cap de Programes, cap de Col·leccions i conservadora de la Fundació, respectivament.

D'una manera similar al que va passar durant la Primera Guerra Mundial a Barcelona, quan un grup d'artistes europeus van buscar refugi a la ciutat —episodi que la Fundació Joan Miró va abordar el 2014 amb la mostra *Barcelona, zona neutral 1914-1918—*, *Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya* explora la introducció del moviment en l'escena britànica durant els anys previs a la Segona Guerra Mundial i fins a principis dels anys cinquanta del segle passat.

La mostra és la primera exposició que investiga específicament el paper que va tenir en aquest procés la fotògrafa Lee Miller. Amb la seva figura com a eix vertebrador, l'exposició es desplega en capítols cronològics que ofereixen una àmplia selecció d'obres i autors, i permeten adquirir un coneixement més profund de l'impacte del surrealisme al Regne Unit així com de la significació de l'onada britànica a l'evolució i la història del moviment. Els nou àmbits de la mostra es configuren al voltant de l'apassionant biografia de Miller que, havent estat model i musa, va protagonitzar una exitosa carrera com a fotògrafa, pionera a connectar els camps de l'art, la moda i el periodisme amb una inconfusible mirada surrealista.

Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya exposa gairebé dues-centes peces, i enllaça una extensa representació de l'obra fotogràfica de Miller amb dibuixos, pintures, objectes i escultures d'alguns dels noms clau del cercle surrealista internacional com Max Ernst, Leonora Carrington, Man Ray, Yves Tanguy, Henry Moore, Eileen Agar, Roland Penrose, Salvador Dalí, Paul Nash, Giorgio de Chirico o Joan Miró. No debades Miró, referència del moment en l'escena britànica, va mantenir un contacte permanent amb aquest cercle i va establir una estreta relació amb el matrimoni Penrose, que va culminar, el 1964, amb una gran exposició monogràfica a la Tate Gallery.

Per la seva presentació a la Fundació Joan Miró, la mostra ha estat ampliada amb dibuixos, pintures i fotografies d'artistes com Pablo Picasso, Maruja Mallo, Francis Picabia, Yves Tanguy, Àngel Planells o Dora Maar, que van estar presents en les grans exposicions surrealistes de Londres, especialment en la Primera Exposició Internacional del Surrealisme de 1936. El projecte aporta també abundant documentació al voltant de les principals exposicions surrealistes a Gran Bretanya així com de les publicacions i canals pels quals es va difondre el moviment.

L'inici de la mostra se situa en els primers anys de Lee Miller a París. Després d'haver començat com a model fotogràfica a Nova York, el 1929 Miller es trasllada a la capital francesa amb la intenció de convertir-se en aprenent del fotògraf surrealista Man Ray, de qui acabarà sent parella, musa i col·laboradora. El 1930, Miller té el seu propi estudi fotogràfic i es converteix en membre de ple dret de l'escena surrealista parisenca, com demostren les fotografies que es presenten en aquest àmbit. Els seus retrats de torsos femenins d'aquella època

es mostren al costat de l'escultura de Man Ray *Object of Destruction* (1929; reconstrucció, 2004), un metrònom intervingut en el qual l'ull de Lee Miller marca el tempo.

A mesura que la situació política es fa cada vegada més difícil a l'Europa continental d'entreguerres, Londres es converteix en la destinació de molts artistes surrealistes. Miller —juntament amb el que després serà el seu marit, Roland Penrose— va exercir un paper significatiu en el moviment surrealista britànic dels anys trenta. El 1936, Penrose va formar el comitè organitzador per a la Primera Exposició Internacional del Surrealisme a Londres, celebrada a New Burlington Galleries i vista per més de vint-i-tres mil persones. En aquest àmbit s'exhibeix una destacada sèrie d'obres d'aquella exposició històrica, o contemporànies a ella, com el quadre *A l'hora de l'observatori - Els amants* de Man Ray, en el qual apareixen els llavis de Lee Miller flotant en el cel sobre un paisatge desconegut, així com altres paisatges onírics signats per Yves Tanguy o Àngel Planells i per artistes locals com Tristram Paul Hillier o Paul Nash. L'àmbit acull també, entre altres, els dibuixos surrealistes de Francis Picabia i Salvador Dalí, així com importants peces d'altres artistes de referència per al grup surrealista britànic com Giorgio de Chirico, Pablo Picasso, Maruja Mallo o Joan Miró, de qui s'exposa la tela *Composició amb personatges al bosc incendiat* (1931), en diàleg amb l'oli *Àries* (1935), del pintor britànic John Banting.

Poc després de conèixer Lee Miller a París, el 1937, Penrose orquestra una trobada entre artistes i escriptors a la casa del seu germà a Cornualla a la qual bateja, amb mordacitat, com a «sobtada invasió surrealista». Les fotografies de Miller i Man Ray que documenten Penrose, Paul i Nusch Éluard, Leonora Carrington, Max Ernst i E.L.T. Mesens durant aquesta aventura creativa es mostren en aquesta sala juntament amb obres d'art que destaquen els motius compartits per tots aquests artistes i el seu diàleg creatiu, com s'aprecia en els collages d'Eileen Agar, Roland Penrose, Humphrey Jennings o la mateixa Miller.

A la fi d'aquest mateix any, Penrose i Mesens organitzen l'exposició *Surreal Objects and Poems*, una mostra centrada en dos dels procediments principals a través dels quals els surrealistes atacaven la realitat. Una reproducció de l'escultura d'objectes acoblats que Lee Miller va exposar en aquella ocasió (l'original es va perdre) es presenta ara en aquesta sala al costat d'altres objectes com el bust d'Eileen Agar *Àngel de la Misericòrdia* (1934), el *Telèfon afrodisíac* (1936) de Salvador Dalí o la *Màquina d'escriure onanista I* (1940) de Conroy Maddox.

El 1938, E.L.T. Mesens es va fer càrrec de la gestió de la London Gallery i va editar el primer número del *London Bulletin*. Com queda palès en el següent àmbit, en aquesta publicació, que va servir de focus per a l'activitat surrealista a Gran Bretanya i es va convertir en un centre per a les forces progressistes en un moment de tensions creixents a Europa, van aparèixer nombroses fotografies de Lee Miller.

L'última exposició del grup, *Surrealism Today*, es va inaugurar a la galeria Zwemmer de Londres el juny de 1940. S'hi mostraven les fotografies de viatge que Miller havia fet a Romania, Líbia i Egipte juntament amb les més decoratives de la granja francesa de Max Ernst i Leonora Carrington. Aquestes imatges es van exposar al costat d'obres de Henry Moore, Edith Rimmington i Roland Penrose, relacions que es reproduïen en el sisè àmbit de la mostra.

Els reportatges de Miller per a les edicions britànica i nord-americana de *Vogue* durant la Segona Guerra Mundial van portar la seva mirada surrealista a nous territoris. Treballant amb altres fotògrafs com David E. Scherman, Miller va moure l'espectador a la reflexió amb les seves imatges sobre els apartaments de Hitler i les punyents atrocitats de la vida quotidiana en temps de guerra. En aquesta galeria es mostra una nodrida selecció

de les fotografies de Miller per a *Vogue*, unes imatges que revelen una mirada surrealista perdurable capaç de creuar els límits de la moda i el fotoperiodisme.

Després de la guerra, Miller es va establir amb la seva parella, Roland Penrose, i el seu fill en una granja de Sussex coneguda com a «Farley's», i va continuar la seva pràctica com a fotògrafa. Des d'allà, el matrimoni va seguir exercint també el seu paper com a catalitzador del moviment surrealista. Protagonitzen aquesta sala un seguit de fotografies amb un toc d'humor artistes com ara Max Ernst, Henry Moore i Dorothea Tanning a Farley Farm, que van formar part de l'últim gran reportatge de Miller publicat a *Vogue* el 1953.

Tant en la seva faceta comercial com en la periodística i artística, Miller tornava sovint sobre el cap com a motiu surrealista. El 1953, Miller va contribuir a l'exposició *Wonder and Horror of the Human Head*, celebrada a l'Institute of Contemporary Arts de Londres i de la qual es recuperen algunes de les seves fotografies en la mateixa secció. Dirigint l'atenció sobre la influència del gènere en la mirada, i trobant sorprenents relacions en un material visual molt divers, l'enfocament radical de Miller va prefigurar la integració de la cultura popular en la pràctica artística que, poc després, definiria el pop art britànic.

Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya es completa amb un programa d'activitats específic i una publicació que inclou el text comissarial d'Eleanor Clayton i dos assajos més que desenvolupen aspectes concrets del projecte. En primer lloc, Hillary Floe, comissària adjunta a The Hepworth Wakefield, examina el paper de les publicacions surrealistes en la difusió i evolució del moviment. Per la seva banda, Patricia Allmer, professora d'Història de l'Art a la Universitat d'Edimburg i una de les majors especialistes en Lee Miller i el surrealisme britànic, analitza la mirada pro feminista de Lee Miller en la seva faceta de comissària de l'exposició *Wonder and Horror of the Human Head*.

La fascinació que exerceixen l'obra i la persona de Lee Miller no ha deixat de créixer amb el pas del temps. Encara que se la sol presentar com una figura singular i aïllada, l'exposició revela que aquesta dona pionera va estar imbricada en una xarxa d'artistes molt més àmplia que va contribuir a canviar el rumb de la història de l'art al segle XX. *Lee Miller i el surrealisme a Gran Bretanya* explica la història d'un moment cultural apassionant: per primera vegada, les fotografies de Miller i les seves col·laboracions amb altres artistes surrealistes presenten al costat de les obres d'aquests, proporcionant una visió alhora panoràmica i calidoscòpica d'una de les escenes artístiques més vibrants del segle passat.

Fundació Joan Miró – Oficina de Premsa

Elena Febrero | Amanda Bassa

Parc de Montjuïc

08038 Barcelona

T +34 934 439 070

press@fmirobcn.org